ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਅਲਟਰਾਟੈਕ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ.

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5841)

ਅਗਸਤ 26, 2022

ਵਿੱਚ ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ

ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ – ਇੱਕ ਸੀਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ – ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਐਨ.ਓ.ਸੀ./ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ – ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕੀਤਾ – ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਜੋ ਸਾਈਟ ਦੇ ਸਪੌਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਨ – ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਤੋ ਇਹ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ 'ਸਿਵਾਈ ਚਕ' ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25.01.2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਸੁਣਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਤਾਲਾਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਦੀ

ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਪੱਕੇ ਤਾਲਾਬ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਬਸਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ – ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰਥ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ – ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ – ਦੋਵੇਂ ਕਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ 'ਨਹਿਰ' ਜਲ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ 'ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ' ਪਾਣੀ ਲੌਗਿੰਗ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ – ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: 1. . ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਹੁਣ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੇ 19ਵੀਂ/27ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2011 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ 25ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012/05ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਤਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਸਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਸਵਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੱਕੇ ਤਾਲਾਬ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰਥ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ

ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 'ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹਦ' ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ 07 ਜੁਲਾਈ, 2014 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਵੇਟੇਜ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਵਾਂਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ। [ਪਰਾ 8]

2. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਬਸਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ, ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਾਰਨ। ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਪਰੀਤ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਚਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਛਾਣੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ 'ਜੋਹੜ' ਦੀ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ, ਪਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸਟਰਕਚਰ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਈ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 11]

3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜਵਾਬੀ– ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਚਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਪਾਯ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19]19-H; 20-A-B]

ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2004(4) ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਸੀ. (ਰਾਜ.) 435; ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2011 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਰਾਜ 3137; ਵੈਲੋਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 647 : 1996 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 241; ਏ.ਪੀ. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋ. ਐਮ.ਵੀ. ਨਾਇਡੂ (ਰਿਟਾ.) ਅਤੇ ਹੋਰ (1999) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 718 : [1999] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 235; ਲਾਫਾਰਜ ਉਮੀਆਮ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਅਰਜੀਦਾਰ) ਟੀ.ਐਨ. ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਪਾਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338 : [2011] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 954; ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਥਰਮ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਵਿਪੁਲਕੁਮਾਰ ਰਾਮਜੀਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 300 : (2016) 9 ਜੇ.ਟੀ. 489; ਕਾਮਨ ਕਾਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 499 : [2017] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 361; ਐਲੈਂਬਿਕ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼

ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਰੋਹਿਤ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 157; ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 396 : [2011] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 250; ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2000) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 664 : [2000] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 94 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1996] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 241 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1999] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 235 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

2011] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 954 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2017] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 361 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2011] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 250 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2000] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 94 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5841 ਦਾ 2022.

ਜੋਧਪੁਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਲਾ ਲਈ 26.02.2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਡੀ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਖਾਸ ਅਪੀਲ (ਰਿਟ) ਨੰਬਰ 73 ਦਾ 2013.

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਡਾ. ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘਵੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰਪਿਤ ਪਾਰਕਾਸ਼, ਵਿਕਲਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਹਰੇਨ ਰਾਵਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉਜਵਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਈ. ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. 'ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ' ਨੇ 26 ਫਰਵਰੀ, 2016 ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 05ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 2012 ('ਐਸ.ਬੀ. ਸਿਵਿਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15416 ਦਾ 2012') ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵਲਗੜ੍ਹ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਝੁੰਝੁਨੂ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, 23ਜੀ ਫਰਵਰੀ, 2012 ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ।

3. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

3.1 ਨਵਲਗੜ੍ਹ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਝੁੰਝੁਨੂ, ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 3 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਸਿਮੈਂਟ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਿਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ 400 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ/ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ, ਅਤੇ ਆਰ.ਆਈ.ਆਈ.ਸੀ.ਓ ਰਾਹੀਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਸਿਮੈਂਟ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ, ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਾਲ 2000 - 2001 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਵਲਗੜ੍ਹ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਝੁੰਝੁਨੂ ਵਿੱਚ ਮਿਨਰਲ ਲਾਈਮ ਸਟੋਨ (ਸਿਮੈਂਟ ਗ੍ਰੇਡ) ਲਈ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 16ਵੀਂ ਮਾਰਚ, 2002 ਨੂੰ ਦੋ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਏ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ' ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਰਨ, ਉਕਤ ਐਲ.ਓ.ਆਈ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 07ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ, 2005 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਾਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ 19ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2007 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 22ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2007 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਉੱਤਰਜੀਵੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਐਲ.ਓ.ਆਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਕਤ ਐਲ.ਓ.ਆਈ ਨੂੰ ਖਾਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ 29ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2009 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਰੱਦ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ 19ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 2010 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 28ਵੀਂ ਅਕਤੂਬਰ, 2010 ਨੂੰ ਐਲ.ਓ.ਆਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

3.2 ਇਸ ਵਾਰ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੇ 23ਜੀ ਫਰਵਰੀ, 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ–ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੀਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਉਥੇ ਦਰਜ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਸਰ,

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ

ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਲ.ਆਰ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਅਧੀਨ ਸੀਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਦਰਜ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ:

(i) ਚਰਾਗਾਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕਰੇਗੀ ਬਾਅਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿਓ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਦੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ.

(ii) ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਦਾਂਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜੋਹੜ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜੋਹੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਨ.ਓ.ਸੀ/ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

(iii) ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤਬ ਹੀ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਨੁਮਤੀ/ਐਨ.ਓ.ਸੀ. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਖਾਨ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਅਬਾਦੀ ਸਕੂਲ, ਕਬਰਸਤਾਨ, ਮਸਜਿਦ ਆਦਿ ਲਈ ਹੈ।

(iv) ਖਾਨ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 0.32 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਮੇਰ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਮੇਰ ਬਿਜਲੀ ਵਿਤਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਤੋਂ ਐਨ.ਓ.ਸੀ. ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(v) ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਨ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਰਸਤੇ ਦੀ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ।

ਐਨਕਲ: ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ।

ਸਦ/-
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ

3.3 ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਲਤ ਨੰਬਰ (iii) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ

ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਐਨ.ਓ.ਸੀ./ਆਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਐਸ.ਬੀ. ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15416/2012 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ ਜੋ ਸਾਈਟ ਦੀ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ **ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ** ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਥੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ 'ਸਿਵਾਈ ਚਕ' ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋ ਕੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਹੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਦੀਵਾਨੀ' ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜੋਧਪੁਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ **ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੱਧ ਸੀ।

3.4 **ਆਪਣੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਨ ਲਿਮਿਨੇ** ਖਾਰਜੀ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਡੀ.ਬੀ.ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਪੀਲ (ਰਿਟ) ਨੰਬਰ 73/2013 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, 23ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਨੂੰ **ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਰਿਸਰਚ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਦਾ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:**

"**ਇਹ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ ਨਦੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ (ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ)** ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3.5 **ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ** ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਗਾਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ **ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ** ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3.6 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂ-ਆਕਾਰਿਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਥਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਖਨਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਉਕਤ ਸਥਾਨ ਵਿਆਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਵਹਾਰਿਕ ਚੂਨਾ ਪੱਥਰ ਦੇ ਜਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਬਾਸਵਾ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਲੈਂਡ ਰਿਕਾਰਡਸ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.7 **ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਦੇ ਕੇਸ** ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਅਲੀਨੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ 'ਜੋਹੜ' **ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਤੋਂ 'ਸਵਾਈ ਚਕ' ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ** ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

4. ਮਿਸਟਰ ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਕਿ ਤਾਲਾਬ/ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ/ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਕਿ 'ਜੋਹੜ' ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਰਿਸਰਚ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੈਲੋਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ*, ਏ.ਪੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋ. ਐਮ. ਵੀ. ਨਾਇਡੂ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਹੋਰ†, ਲਾਫਾਰਜ ਉਮੀਆਮ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਅਰਜੀਦਾਰ) ਟੀ.ਐਨ.

ਗੋਦਾਵਰਮਨ ਥਿਰੁਮੁਲਪਾਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ‡, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਥਰਮ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਵਿਪੁਲਕੁਮਾਰ ਰਾਮਜੀਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ 9 , ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਅਲੇਮਬਿਕ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰੋਹਿਤ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ. ਹਵਾਲਾ ਜਗਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ , ਜਿੱਥੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਲਈ। ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 07 ਜੁਲਾਈ, 2014 ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਵਾਂਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਝੁੰਝਨੂ, ਅਰਥਾਤ ਪਿੰਡ ਬਾਸਵਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਖਸਰਾ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਛੱਪੜ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਖੇਤਰ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸਰਕੂਲਰ ਹਨ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਾਲਾ, ਨਦੀ, ਤਾਲਾਬ, ਡੈਮ ਜਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1955 ਅਤੇ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਮੰਤ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਹਿਰੇਨ ਪੀ. ਰਾਵਲ, ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਤਬ ਤਕ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਾਨਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ ਭੂਮੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਿਦਾਂਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 'ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ' ਅਰਥਾਤ ਜਲਾਸ਼ਯ ਭੂਮੀ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੇ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਭੂਮੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਜਲਾਸ਼ਯ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ 19ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2011 ਅਤੇ 25ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੇ 19 ਦਸੰਬਰ, 2012 ਅਤੇ 26 ਫਰਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ 'ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ' ਤੋਂ 'ਸਵਾਈ ਚੱਕ' ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਭਰੋਸੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਿਚੋਲਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਪਾਣੀ ਇੱਥੇ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਆਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਿਆਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਾਲ 2022 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਮੁਕ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਲ.ਓ.ਆਈ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਏ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਫੈਕਟ ਫਾਇੰਡਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇ ਭੂਮੀ ਦੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਸਿਦਾਂਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸਪੌਂਡੈਂਟ–ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸੀਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 23ਰੀ ਫਰਵਰੀ, 2012 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਅਪਰੂਵਲ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਕਿ ਰਸਪੌਂਡੈਂਟ–ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 'ਗੈਰ–ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ' ਭੂਮੀ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ/ਆਦੇਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਅਜੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

7. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਸਪੌਂਡੈਂਟ–ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ:

(a) ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਵਾਂਗੜ੍ਹ ਨੇ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਸਥਾਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2011 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ, ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਏ 'ਜੋਹਦ' ਨਾ ਕੈਚਮੈਂਟ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਿਆ, ਨਾ ਪਾਣੀ ਕਦੇ ਉੱਥੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ; ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਲੈਂਡ ਰਿਕਾਰਡ, ਨਵਾਂਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏ 25 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਝੁੰਝੁਨੂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ 2012 / 05 ਦਸੰਬਰ, 2012 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹੈ ਵਿਸ਼ਾ ਭੂਮੀ ਅਤੇ 'ਗੈਰ-' 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ-ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹਦ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਖੇਤਰ, ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 'ਸਵਾਈ' ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਚੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ;

(b) ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਬਦਲਣਾ 'ਸਵਾਈ ਚੱਕ' ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(c) ਕਿ 01ਲੀ ਫਰਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਚਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਦੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ 26ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;

(d) ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਬਾਸਵਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 21 ਮਿਤੀ 03ਜੀ ਫਰਵਰੀ, 2011 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਨਨ ਲੀਜ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਆਪੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕੰਪਨੀ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪ ਦੇਵੇ;

(e) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ—

ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 'ਜੋਹੜ' ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਮੂਲਭੂਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ।

ਖਨਨ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਲਾਸ਼ਯ ਬਣਾਉਣਾ।

ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੂਜਲ ਰੀਚਾਰਜਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਣ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।

ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ।

(f) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਕਲਪਿਕ 'ਜੋਹੜ' ਲਈ ਸਾਈਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ, ਪਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਣ ਸੰਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਈ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖੁੱਦੇ ਹੋਏ-ਕੁਆਂ ਬੋਰ ਵੈੱਲ (ਡੀ.ਸੀ.ਬੀ.ਡਬਲਿਊ.) ਨੂੰ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਕੁਆਂਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਭੂਜਲ ਸਤਹ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਡਰੇਨੇਜ਼ ਪੈਟਰਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ;

8.. ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੋਟ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਹੁਣ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ 19ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2011 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ 25ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012 05 ਦਸੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਤਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਥੇ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ 02ਜੀ ਜੁਲਾਈ, 2014 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਪਿੰਡ ਬਾਸਵਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੱਕੇ ਤਾਲਾਬ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ

. ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੌਤਿਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਛੇੜਛਾੜ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਥਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

. ਉਕਤ ਦੋਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ 'ਗੈਰ ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ' ਪਾਣੀ ਜਮਾਉਣ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ 07ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 2014 ਨੂੰ ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

9.. ਜੁਲਾਈ, 9. ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ 26ਵੀਂ ਜੂਨ, 2012, 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013 ਅਤੇ 26ਵੀਂ 2017 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੁਲਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ

ਉਕਤ ਸਰਕੁਲਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਾਣ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਚਿਤ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ; ਇਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਓ.ਆਈ. ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ, ਜਵਾਬੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੌਦਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਜੋਹੜ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਥੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ 'ਜੋਹੜ' ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ, ਝੁੰਝੁਨੂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਪੱਤਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਨੂੰ 19ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਈਟ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 2501 ਮਿਤੀ 5.12.12 ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 493 ਖੇਤਰਫਲ 3.96 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 546 ਰਕਬਾ 16.73 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 608 ਰਕਬਾ 17.55 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 649 ਰਕਬਾ 4.81 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1304/493 ਰਕਬਾ 0.14 ਹੈਕਟੇਅਰ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1316/608 ਰਕਬਾ 0.11 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਜਮੀਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਬਸਵਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਜਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਭੰਡਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੀ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਲਾਸ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਾਯਚਕ ਜਮੀਨ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 2501 ਮਿਤੀ 5.12.12 (ਨਕਲ ਸਨਲਗਨ) ਅਤੇ ਸੰਵਤ 2067-2070 ਲਈ ਸਨਲਗਨ ਜਮਬੰਦੀ ਦੀ ਨਕਲ ਨਾਲ ਸਨਲਗਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਜੋਹੜ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਈਟ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 493 ਖੇਤਰਫਲ 3.96 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 546 ਰਕਬਾ 16.73 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 608 ਰਕਬਾ 17.55 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 649 ਰਕਬਾ 4.81 ਹੈਕਟੇਅਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1304/493 ਰਕਬਾ 0.14 ਹੈਕਟੇਅਰ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1316/608 ਰਕਬਾ 0.11 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਜਮੀਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਬਸਵਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ 16.73 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 546 ਦੇ 0.10 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜਮੀਨ ਦੀ ਕਲਾਸ ਬਦਲੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ/ਐਸ ਅਲਟਰਾਟੈਕ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।"

10. ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਕੱਤਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 1ਲਾ ਫਰਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ,

ਝੁੰਝੁਨੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ' ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਜੋਹੜ' ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 26ਵੇਂ ਫਰਵਰੀ, 2013 ਨੂੰ ਉਪ ਸਕੱਤਰ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਾਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ 19ਵੇਂ ਦਸੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਲਾਸ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 'ਜੋਹੜ' ਵਜੋਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਲਾਸ ਬਦਲਣ ਸਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਬਸਾਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਾਣਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਖਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਵਚਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਚਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਛਾਣੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ 'ਜੋਹੜ' ਦੀ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਤਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਟਾਈ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਲਈ-ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹੈ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਵੇਲੋਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੋਰਮ 6 ਅਤੇ ਏ.ਪੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ 7 , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਹਿਲੂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਨੁਛੇਦ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21, 47, 48-ਏ, 51-ਏ (ਜੀ) ਸਮੇਤ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪਲੂਟਰ-ਪੇਅ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਾਨੂੰਨ. ਇਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿਸੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ. ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ

ਨੁਕਸਾਨ. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਉੱਥੇ ਹੈ ਸਥਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਲਾਅ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ13 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬੋਝ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿੱਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਆ ਜਾਣਗੇ ਪਲੇ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਡੇਟਾ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ, ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ 'ਜੋਹਦ' ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ. ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਨੇ ਇਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ 'ਜੋਹੜ' ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਤਰਜੀਵਤਾ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

14. **ਲਾਫਾਰਜ ਉਮੀਆਮ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮੌਲਿਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਾਰਵਭੌਮਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 'ਅਕ੍ਰੋਸ-ਦ-ਬੋਰਡ' ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੇਖਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੀ ਹੋਰ ਵਰਤੋਂਆਂ ਵੱਲ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਨਾਲ ਮਕਸਦ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜੋਖਮ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਬਾਰੀਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਪੌਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ 'ਜੋਹੜ' ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. **ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ** ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਹਦਾਇਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਜਦੋਂ ਸਾਈਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜੋ ਰਾਜਸਵ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ

ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਲ ਸਰੋਤ ਜਾਂ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਥਰਮ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਤਰ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੇ ਆਯੋਜਨ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਾਖੁਸ਼ੀ ਜਤਾਈ, ਕਾਮਨ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਓੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਵੈਧ ਖਨਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਖਨਨ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਤ ਖਨਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ–ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਦਾਂਤਕ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜਸਵ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ 'ਜੋਹੜ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. **ਐਲੈਂਬਿਕ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਆਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੇ ਪਰਿਆਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਧਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਦੀ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸਰਣ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਰਿਆਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੜਚਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਉੱਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. **ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ, ਨਿਕਾਸੀ ਨਹਿਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸੀਮਾਂਕਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਾਲਾਬ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਾਲਾਬ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੋਟ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਹਾਂ ਕਿ ਸਪੋਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਾਲਾਬ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, **ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ **ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਰਿਸਰਚ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਪੋਟ 'ਤੇ ਕੋਈ 'ਗੈਰ-ਮੁਮਕਿਨ ਨਦੀ' ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ–ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਵਾਬੀ–ਕੰਪਨੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਉਸੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਦਾਖਲ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਲੇ–ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ–ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਠਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate